

A Fővárosi Ítéltábla dr. Goda Tamás Gábor ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, dr. Adelman Zoltán ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen, sajtó-helyreigazítás iránt indított perében, a Székesfehérvári Törvényszék 2012. május 3. napján meghozott, 27.P.20.794/2012/5. számú ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, perköltségről szóló rendelkezést részben megváltoztatja, és az alperes által szerkesztett lapot kiadó ...-t (cím) kötelezi az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség és kereseti illeték megfizetésére.

Kötelezi az alperes által szerkesztett lapot kiadó ...-t (cím), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint + áfa fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Azi számának 27. oldalán főszerkesztői nyílt levelet közölt, melyben az szerepelt, hogy felperes neve egyetemi oktatót az ... című ... által kiadott lap 2011. novemberi számának egyik cikke PhD-tudományos fokozattal ruházta fel, de az oktató ezt a tudományos fokozatot még nem szerezte meg. Ezt a ... Tudományegyetem sem erősítette meg.

A felperes keresetében sajtó-helyreigazító közlemény közzétételére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az alperes közlése valótlan tartalmú, illetőleg valós ténytet hamis színben tüntet fel, mivel PhD fokozattal rendelkezik.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes által megküldött helyreigazítási kérelmet nem tudta átvenni, mert azt a felperes a kiadó társaság székhelyére, a főszerkesztő nevének megjelölésével küldte meg. Az alperesi lap szerkesztősége azonban ettől eltérő címen található és erről álláspontja szerint a felperes is tudomással rendelkezett, másrészt ismerte a lap főszerkesztőjének egyéb elérhetőségeit is.

Hivatkozott arra, hogy a felperes által sérelmezett levélrészletben az ... című lapban megjelentekre tett észrevételt. A saját lapjának megjelenésére tekintettel csak a ...i lapszámban tudta közzétenni az észrevételeit a közöltekkel kapcsolatosan. Kiemelte, hogy a főszerkesztői nyílt levél megírásának időpontjában a felperes a tudományos fokozattal még nem rendelkezett. Körültekintően járt el, amikor ellenőrizte a rendelkezésre álló adatbázisban, hogy a felperes neve a sikeres védések között található-e. Ebben a kategóriában azonban nem szerepelt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően megjelenő lapszámában helyreigazító közleményt tegyen közzé, mely szerint a ...i lapszám 27. oldalán közzétett főszerkesztői nyílt levélben valótlanul állította, hogy felperes nevenem rendelkezik PhD tudományos fokozattal.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 forint perköltséget, és az államnak külön felhívásra 36.000 forint kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette a sajtószabadságról és médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdését és utalt a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 342-346. §-aira is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes a ... Tudományegyetem által kiállított doktori oklevéllel igazolta, hogy részére az egyetem doktori tanácsa 2011. december 15-én hozott határozatával doktori (PhD) tudományos fokozatot adományozott. Az alperesi sérelmezett lapszám megjelenésének idején a felperes nem vitásan rendelkezett a tudományos fokozattal. Ehhez képest az alperes által megjelentetett főszerkesztői nyílt levél valótlanul tartalmazta, hogy a felperes a tudományos fokozatot még nem szerezte meg. A perben annak volt jelentősége, hogy az alperes cikkének tartalma szerint a felperes ilyen tudományos fokozattal még az alperesi kiadvány megjelenésekor sem rendelkezett.

Kifejtette, hogy kellő körültekintés mellett az alperes elkerülhette volna a valótlan tartalmú cikk megjelenését. Előtte is ismert volt, hogy a felperes doktori értekezésének megvédésére 2010. szeptember 30. napján került sor. Megfelelő idő állt rendelkezésre ahhoz, hogy a védelem sikeres, vagy sikertelen voltáról akár az egyetemtől, akár magától a felperestől tudomást szerezzen. Az alperes számára sem volt ismeretlen a felperes személye, ezért a tudományos fokozattal kapcsolatos információ tőle is beszerezhető lett volna. Nem mentesíti az alperest a valótlan tartalmú közlemények megjelentetésének következménye alól az a körülmény, hogy a lapzártára az időszaki lap esetében mely időben került sor.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és ebből téves következtetést vont le, amikor kötelezte sajtó-helyreigazító közlemény közzétételére. Kifejtette, hogy a főszerkesztői levél szövegkörnyezetéből egyértelműen kiderül, hogy a felperes által sérelmezett állítás az ... című lap kiadásakor és megjelenésekor tett nyilatkozatra vonatkozott. Azzal kapcsolatban fejezte ki aggályát, hogy a szakmai kamara hivatalos lapjában a szerkesztőség a felperest olyan tudományos fokozattal ruházta fel, amelyet akkor még nem szerzett meg. Álláspontja szerint a lapzártáig a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel járt el a felperesi tudományos cím megszerzése tekintetében, mert az információt többször is ellenőrizték. Csak annyit közölt, hogy az ... című lap 2011. októberében olyan tudományos fokozattal ruházta fel a felperest, amelyet abban az időben a felperes nem szerzett meg, ezért nem is használhatott, így a cikk keletkezéséig és a lapzártáig valóban nem rendelkezett azzal. A levél egy korábbi cselekményre vonatkozik, melyhez képest a felperes szakmai tudományos fokozatának megszerzése csak egy későbbi időpontban történt meg. A felperes ezért nem is rendelkezhet olyan bizonyítékkal, amely igazolja, hogy az ... című lap szerkesztése idején, vagy megjelenésekor rendelkezett a kérdéses tudományos fokozattal.

Hivatkozott arra is, hogy a felperesnek, mint magánszemélynek az elérhetőségeit nem ismerte, mert szerkesztőségének tagjaival a felperes nem áll olyan beszélő viszonyban, melyre tekintettel az információt személyesen ellenőrizhették volna.

A felperes maga bizonyította tudományos fokozatáról szóló oklevelének bemutatásával, hogy az ... számának megjelenése idejében valóban nem rendelkezett tudományos fokozattal, ezért az alperesi állítás valós.

A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásában foglaltakra hivatkozással összefoglalóan előadta, hogy az állítás valóságtartalmáról a legnagyobb körültekintéssel meggyőződött, másrészt a sérelmezett állítást a szövegkörnyezetből kiragadva nem lehet vizsgálni. A közlés nem a felperes tudományos fokozatáról általánosságban tájékoztatott, hanem az ... című lap megjelenéskori időszakát figyelembe véve tett közlést. Az elsőfokú bíróság ezért egyoldalúan és felületesen vizsgálta meg a kérdéses írást és ebből következően téves tényállást állapított meg, melyre tekintettel téves következtetésre jutott.

Megjegyezte, hogy a felperes a tudományos fokozatát igazoló okiratot, vagy annak másolatát sem a per előkészítő szakaszában, sem pedig az első tárgyaláson nem mutatta be az elsőfokú bíróságnak. Az elsőfokú bíróság jogsértő módon a hiánypótlásra határidőt állapított meg a felperes számára, mellyel az eljárási szabályokat megsértette. Az elsőfokú bíróságnak azonban az okirat hiányában a felperes keresetlevelét el kellett volna utasítania.

Előadta továbbá, hogy tárgyalás halasztási kérelmet a felperes nem terjesztett elő, hanem az elsőfokú bíróság ajánlotta fel részére a halasztás lehetőségét az okirati

bizonyíték becsatolására. A bizonyíték helyben nem állt rendelkezésre, és azt a felperes bizonyítékként fel sem ajánlotta.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helyes következtetéseket vont le.

Előadta, hogy az alperes fellebbezésében annak bizonyítására tett kísérletet, hogy amit a sajtóközleményében jelen időben állított, azt valójában múlt idejű kijelentésnek kell tekinteni. Az alperes erre alapított védekezése azért megalapozatlan, mert a tényállítás egyértelműen jelen idejű közlést tartalmazott. Az olvasó egyértelműen arra a következtetésre juthat, hogy a felperes a folyóirat megjelenésekor nem rendelkezett PhD fokozattal, mert az időhatározók egyértelműen erre utalnak. Az olvasónak nincs ismerete arról, hogy a főszerkesztői levelet mikor írták és hogy az újság megjelenése milyen hosszadalmas folyamat. Nem vitatta, hogy a teljes főszerkesztői nyílt levél az ... című folyóirat kritikáját tartalmazza, azonban a cikk egyéb részei a felperesre vonatkozó tényállításokat nem tartalmazzák. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az alperesi tényközlés az újság megjelenésének időpontjára vonatkozik, ezért a közlés valóságát a 2012. február 18-i időpontra vonatkoztatva kell vizsgálni. A kifogásolt tényközlés nem csak a szavak általánosan ismert jelentése alapján minősül jelen idejű kijelentésnek, hanem az elsőfokú eljárás adataiból is világosan látszott, hogy az alperes is jelen idejű kijelentésnek szánta. Maga az alperes is előadta, hogy a főszerkesztői nyílt levélben foglalt tényállítás valóságát a lapzártáig többször ellenőrizte. A sikeres védeésre utaló adat hiányában arra a téves következtetésre jutott, hogy a felperes PhD fokozattal a lapzártakor nem rendelkezik. Ezért az alperes által előadottakból is nyilvánvaló, hogy a közlés az elsőfokú bíróság által megállapítottak szerint az újság megjelenésének időpontjára vonatkozik és ezért valótlan. Utalt arra, hogy közömbös a sajtó-helyreigazítás szempontjából, hogy a kifogásolt tényközlés miért valótlan. Helyreigazításnak helye van akkor is, ha a sajtószerv jóhiszemű tévedés következtében állít valótlan tényt. Álláspontja szerint azonban a kifogásolt közlemény egyértelműen a lejáratását célozta.

Arra hivatkozott, hogy az alperesnek a bizonyítási eljárás szabálytalanságára vonatkozó kifogása szintén megalapozatlan, tekintettel arra, hogy sajtó-helyreigazítási eljárásban a bizonyítás a sajtószervet terheli. Az alperes sikertelenül kísérlete meg azt bizonyítani, hogy a PhD fokozattal még nem rendelkezik. Tekintettel arra, hogy az egyetem honlapjának adatai az alperes bizonyításának eredményességét látszottak alátámasztani, az elsőfokú bíróság jogszerűen határozott a tárgyalás elhalasztásáról, de a doktori oklevél csatolását követően nyilvánvalóvá vált a kifogásolt közlemény valótlansága.

A fellebbezés nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével teljes egészében egyetértett, a perköltséggel összefüggő rendelkezés azonban nem megfelelően tartalmazza a perköltségre és kereseti illetékre kötelezett személyét, ezért ebben a

körben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

Az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények.

A PK 14. számú állásfoglalás I. pontja szerint, a sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét.

Az alperes perbeli védekezésével kapcsolatosan elsősorban azt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes helyreigazítási kérelmét helyesen küldte meg a kiadó címére, tekintettel arra, hogy a lap impresszumában és az online változatban sem szerepel egyéb elérhetőség. Okkal feltételezhette ezért a felperes, hogy a szerkesztőség címe azonos a kiadó székhelyével.

A sajtóperben a bizonyítás keretei között alapvetően egy tényyszerűségi vizsgálatot kell elvégezni. Jelen esetben ez azt jelentette, hogy az elsőfokú bíróságnak azt kellett megítélnie, hogy a felperes az alperesi lap sérelmezett számának megjelenésekor rendelkezett-e a kérdéses tudományos fokozattal. Ezt a tényyszerűségi vizsgálatot alapvetően az átlagolvasó cikkből szerzett információira tekintettel kell lefolytatni. Az olvasó a cikk megfogalmazása alapján, a megjelenés időpontjára irányadó információkat kaphatott az alperesi lapból, függetlenül attól, hogy a sérelmezett tényállítás egy másik lap korábbi számát érintő kritikai megjegyzések között szerepelt. Erre utalt a jelen idejű megfogalmazás és az is, hogy a lap kifejezetten kitért az általa ismert adat ellenőrzésére. Az olvasónak nyilvánvalóan nem kell figyelemmel lennie a közlés értékelésekor arra, hogy milyen jelentős időigénye van a lap előállításának, illetőleg mikor volt az alperesi lapzárt.

Mindezek alapján helyesen értékelte az elsőfokú bíróság azt, hogy az alperesi lap valótlan tényközlést tett a felperes tudományos minősítésének meglétével kapcsolatosan.

A Pp. 345. § (2) bekezdése szerint, a bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, és amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a közlemény kifogásolt tényállításainak valóságát nyomban igazolják, vagy a keresetben előadottakat nyomban megcáfolják. Bizonyítás felvételének helye lehet a felperes által nyomban felajánlott bizonyítékokra is. A tárgyalást - legfeljebb nyolc napra - csak akkor lehet elhalasztani, ha ezt a felperes kéri, vagy a már feltárt bizonyítékok a bizonyítás eredményességét valószínűsítik.

A sajtó-helyreigazítási per bizonyítási szabálya alapján az alperest terheli a sérelmezett közlés valóságának bizonyítása. Jelen esetben ez egy nemleges tény bizonyításának kötelezettségét jelentette az alperesi oldalon. Az alperes fellebbezésbeli előadásával szemben az elsőfokú bíróság kifejezetten az alperesi kérelem (2. sorszámú jegyzőkönyv, 3. oldal) teljesítése érdekében halasztotta el a tárgyalást, és kereste meg a ... Tudományegyetemet. A megkeresésre azonban érdemi válasz az elsőfokú eljárás befejezéséig nem érkezett. A tárgyalás elhalasztására kizárólag a megkeresés teljesítése érdekében, és a tényállás tisztázása miatt került sor, mivel rendelkezésre állt az Országos Doktori Tanács adatbázisából a „megtörtént sikeres védések” keresés negatív eredménye. Ezt követően az elsőfokú bíróság felhívására, és külön erre vonatkozó tárgyaláshalasztás nélkül a felperes csatolta doktori oklevelét. Az elsőfokú bíróság eljárási hibát nem követett el a tárgyalás elhalasztásával, és a felperest sem hozta kedvezőbb helyzetbe az alperessel szemben az eljárás során.

A Fővárosi Ítéltábla csak megjegyzi, hogy már az ... című lap megjelenésének idején megtörtént a felperes doktori disszertációjának megvédése.

Az alperes által, az ... havi számának „Olvasói levél” rovatban megjelentetett, az elsőfokú bíróság rendelkezését is magában foglaló „Főszerkesztői nyílt levél sajtóhelyreigazítással” című írás, nem felel meg a sajtó-helyreigazítás szabályainak, mert külön kommentárt fűz az elrendelt helyreigazításhoz.

A sajtó-helyreigazítási perekben töretlen gyakorlat, hogy az egyébként perbeli jogképességgel nem rendelkező szerkesztőség marasztalása esetén a perköltség megfizetésére az alperes nem kötelezhető. A perben állástól függetlenül csak a jogi személyiséggel rendelkező, az alperes által szerkesztett lapot kiadó gazdasági társaság marasztalható a perköltségben. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ebben a tekintetben tévesen rendelkezett a perköltség viseléséről, a másodfokú bíróság az alperes által szerkesztett lapot kiadó kft-t kötelezte a perköltség és az illeték megfizetésére.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperesi másodfokú perköltséget szintén a lapot kiadó kft. köteles viselni a Pp. 239. §-ának utaló szabálya és a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. A másodfokú perköltség a felperesi jogi képviselőt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján megillető ügyvédi munkadíj.

A le nem rótt fellebbezési illetéket szintén az alperesi lapot kiadó társaság köteles viselni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2012. szeptember 6.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Kisbán Tamás s.k.. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő